

"Oh my" – den danske arbejdsplads kan være svær at forstå for udlændinge

En uhøjtidelig omgangstone - også med chefen, Janteloven under armen og det sære fænomen "ironi". De danske arbejdspladser er en eksotisk størrelse, når man rykker ind på dem som udlænding. Det har den amerikanske forfatter Kay Xander Mellish oplevet flere gange i løbet af sine 20 år i Danmark og skrevet bogen "How to Work in Denmark" om. Nu kommer den i en opdateret udgave

Kiri Kim Lassen Jensen/
Dagbladenes Bureau

Kay Xander Mellish fik mildest talt et chok, da hun for 20 år siden fik sit første job i Danmark. Hun var ikke kommet ind med firetoget, men derimod med et fly direkte fra The Big Apple, New York City, hvor hun op gennem sine 20'ere med lige dele flid og spidse albuer havde skabt sig en karriere som journalist.

Nu sad hun ved et skrivebord i Danske Banks hovedsæde i hjertet af København, og selvom hun endnu ikke talte sproget flydende, kom den uhøjtidelige omgangstone ansatte og medarbejdere imellem i høj grad bag på hende.

Især overraskede det hende, hvor ublu og frimodigt hendes kollegaer talte til chefen. Tangerende til uforkammet lavede de jokes med

hans person og med hans fejl og mangler, og chefen kunne tage det. Præcis som om han var en af dem?

- I USA ville man aldrig have turdet tale sådan til sin overordnede. I stedet træder man varsomt. Især på direktionsgangen. Fornærmer du først chefen, kan det være han kapper din livline, og bliver du fyret, ryger din sundhedsforsikring, din indkomst og hele dit sikkerhedsnet. I Danmark griber velfærdsstaten og fagforeningen en, og det bløder også omgangstone op, siger Kay Xander Mellish, der har brugt en del år på at lære, at danske medarbejdere ikke pr. automatik spørger: "Hvor højt?", når chefen kommanderer: "Hop". Omgangstone på arbejdspladsen var dog langt fra den eneste forskel på "The American Way", og gennem årene har hun samlet eksempler på kulturforskelle og sjove misforståelser. Dem kan man læse i bogen "How to Work in Denmark", som nu kommer i en opdateret version.

- Det er den bog, jeg ville ønske, jeg selv havde haft dengang. En manual til at begå mig på en dansk arbejdsplads, for "oh my", det kan være svært for en udefrakommende, griner hun.

Åbne døre og kvajebajere

Der findes et hav af uskrevne regler, som vi danskere næppe selv tænker over i det daglige, men som set med en udlændings optik er ret underlige. For eksempel skulle hun lige fordøje, hvordan kollegaerne talte til chefen, men knap havde det første chok fortaget sig, før hun fik kaffen galt i halsen over, hvordan chefen kunne gøre grin med sig selv - især hvis han eller hun havde begået en brøler.

- Kvajebajer er et utroligt dansk fænomen. Det er helt unikt, at man på en arbejdsplads kan stille sig op og åbent proklamere for alle, når man har lavet en fejl. I udlandet kunne man ikke drømme om at indrømme, at man har dummet sig, for det kan koste en jobbet. I stedet

dækker man over det og skynder sig at rette op på fejlen, inden for mange opdager det, siger Kay Xander Mellish.

Igen peger hun på det finmaskede sikkerhedsnet, velfærdsstatens har spændt ud under os alle sammen, som grunden til, at danskere uanset stilling og rang er mere åbne omkring deres fejltrin. Men det er ikke kun, når der bliver begået fejltrin, at chefen er mere menneskelig og i øjenhøjde med de øvrige ansatte i teamet end udenfor vores lille kongerige, påpeger hun:

- I Danmark er chefens dør altid åben. Man kan komme med sine problemer og snakke om tingene og faktisk gerne allerede, før det går galt, så man kan tage det hele i opløbet. Igen er det altså helt okay at sige højt, hvis man er forvirret eller har taget en for stor opgave på sig. Det er meget unikt i forhold til andre steder.

Det kaldes ironi

Når Kay Xander Mellish ikke skriver brugsmanualer til at begå sig på danske arbejdspladser, snakker hun om det i den populære podcast "How To Live in Denmark", og endelig holder hun også foredrag som kulturcoach om emnet. Typisk besøger hun større virksomheder, hvor medarbejderstaben i forvejen er en broget flok af danskere og udlændinge fra hele verden, og hvor der med garanti opstår små misforståelser og "lost in translation" i

det daglige virke. Meget af det, kan hun med sikkerhed sige, kan spores tilbage til den særpregede danske humor og ikke mindst ironi.

- Det er især ironien, udlændinge har svært ved at forstå, og det bliver ikke nemmere, hvis engelsk ovenikøbet er deres andet sprog. For eksempel fortalte en spansk mand, der meget stereotyp havde et laissez faire forhold til mødetider, at hans danske kollega havde kommenteret hans sene mødetid med kommentaren: "Beautiful watch - does it work?" Hvilket var et dumt spørgsmål, for han havde betalt en formue for det, griner hun.

Fordi joken i ironi og sarkasme ligger i at sige det omvendte af, hvad man faktisk mener, kan det være utroligt forvirrende at navigere i for en udlænding, der tager alting meget bogstaveligt. Især når danskere heller ikke har for vane at indskyde, at der er tale om en joke. Den lille tilføjelse kan dog være en stor hjælp for udenlandske kolleger, mener hun.

- Men det vigtigste for en expat at forstå er, at når danskere først begynder at gøre grin med en, så er det fordi, de holder af en, siger hun.

Teamwork frem for ego

Når man først har lært at afkode ironien, taget omgangstone til sig, lært jargonen og er blevet fortrolig med bossen, burde det være lige til at falde til på en dansk arbejdsplads. Man skal bare og-

så vide, at Janteloven sandsynligvis kigger forbi, hvis man taler alt for højt og stolt om alt det, man har opnået gennem sin karriere, de- als man har lukket og store aftaler man har fået på plads.

- I Danmark kan man ikke lide "stars", og man er i øvrigt ret ligeglad med titler og prestige. Det er ikke så vigtigt, om man er viceprecident eller senior vicepresident i en dansk virksomhed. Det vigtige er, at man VISER, hvad man er værd, og ikke bare taler om det. Samtidig konkurrerer man ikke med sine kollegaer. Man samarbejder, og hvis man som udlænding er vant til rundsav på albuerne, er det noget af et kulturchok, siger Kay Xander Mellish.

Derfor har hun også den lille bøn til både arbejdsgiverne og kommende kolleger til udlændinge om at huske på, at det kan være svært at få øje på alle de uskrevne spilleregler, når man er helt ny og heller ikke kan sproget.

- En god idé kan være, at den nye får en "buddy" tilknyttet. Ikke en supervisor, men en kollega, der tager den nye under sin vinge i begyndelsen, holder dem lidt i hånden og præsenterer dem for arbejdskulturen på en mere blid måde, end hvis de selv skal regne det hele ud, som jeg skulle, siger Kay Xander Mellish, der selv efter 20 år på det danske arbejdsmarked stadig kan forundres, forbløffes og overraskes.

- Danskere kan være svære at blive venner med, men hvis

FAKTA

GODE RÅD TIL AT FALDE TIL PÅ EN DANSK ARBEJDSPLADS:

- Spis frokost sammen hver dag. Det er en gylden mulighed for at lære kollegerne bedre at kende.
- Danske chefer er ikke altid gode til at give feedback, hvilket kan være svært, hvis man er vant til det. Tit er intet nyt godt nyt, og ellers tag fat i chefen og hør, om han eller hun er tilfreds.
- Gå med til julefrokosten. Man behøver ikke drikke alkohol, og man behøver heller ikke være den sidste, der går. Det er nok, at man viser flaget og kan snakke med på kontoret mandag morgen.
- Der er ingen grund til at bruge alle sine sparepenge på dyre jakkesæt. Det er der ikke på samme måde kultur for på mange danske arbejdspladser. Ofte er det helt acceptabelt at nøje med at have en pæn skjorte på.

der er én ting, der plejer at virke, så er det at altid sige ja til et stykke kage, hvis nogle har fødselsdag eller jubilæum. Selvom man har en rapport, man skal skrive færdig, så gør det et godt indtryk at møde op alligevel.

